

**ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE
BUCUREȘTI**

FACULTATEA DE RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

**LOCUL ȘI EXPERIENȚA CHINEI
ÎN ECONOMIA MONDIALĂ**

- TEZĂ DE DOCTORAT -

Coordonator științific:

Prof. Univ. Dr. Virgil GHEORGHITĂ

Doctorand:

Ioana-Iulica VOICU (MIHAI)

BUCUREȘTI

2007

REZUMAT

A: CUPRINS

INTRODUCERE.....	4
<u>CAPITOLUL I: CHINA – O CIVILIZAȚIE MILENARĂ ÎN CONTINUĂ MIȘCARE.....</u>	6
1.1. Aspecte privind trecutul îndepărtat al Chinei.....	6
1.2. Momente marcante care au generat schimbări esențiale în China	16
1.3. Evoluția culturii și civilizației chineze după a doua jumătate a secolului XX	28
<u>CAPITOLUL II: EVOLUȚIA ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ A CHINEI DUPĂ 1949.....</u>	43
2.1. Analiza resurselor umane și materiale.....	43
2.2. Analiza sectorului agricol	63
2.3. Analiza sectorului industrial	73
2.4. Analiza principalelor categorii de servicii.....	86

**CAPITOLUL III: REEFORMELE STRUCTURALE DIN
ECONOMIA ȘI SOCIETATEA CHINEZĂ.....99**

3.1. Necesitatea reformelor în China	99
3.2. Principalele reforme economice. Bază a ritmului de dezvoltare a Chinei	106
3.2.1. Reforma în sistemul politic și social	108
3.2.1.1. Schimbări în sistemul politic.....	108
3.2.1.2. Schimbări în sistemul social.....	113
3.2.1.3. Schimbări în cadrul principalelor grupe de servicii	119
3.2.2. Reforma în agricultură.....	131
3.2.3. Reforma în industrie	140
3.3. Impactul reformelor asupra economiei chineze.....	151

**CAPITOLUL IV: LOCUL ȘI ROLUL CHINEI ÎN CADRUL
SISTEMULUI ECONOMIC MONDIAL.....163**

4.1. Recunoașterea Chinei pe plan mondial și consolidarea diplomației chineze. Relațiile acesteia cu Taiwan, Hong Kong și Macao.....	163
4.2. Influența comerțului chinez asupra economiei mondiale	173
4.2.1. Prezentarea mediului economic internațional, în general și al celui asiatic, în special.....	173
4.2.2. Investițiile Străine Directe – garanția unei economii sănătoase și prospere	179
4.2.3. Structura comerțului exterior chinez.	188
4.3. Competitivitatea Chinei în comerțul mondial.....	200
4.4. Locul și perspectiva Chinei în Economia Mondială.....	206
<u>Concluzii finale</u>	217
<u>Bibliografie</u>	224
<u>Anexe</u>	237

B: CUVINTE CHEIE

Economie mondială	Economie planificată
Piață mondială	Deschidere economică
Centre de putere	Zone economice speciale
Investiții străine directe	Facilități fiscale
Competitivitate	Strategii economice
Mediu concurențial	Delocalizarea producției
Reforme economice	Comerț exterior
Sectoare economice	Balanță comercială
Resurse umane	Deficit
Potențial	Excedent

C: REZUMATUL PRINCIPALELOR PĂRȚI ALE TEZEI DE DOCTORAT

CAPITOLUL I:

CHINA – O CIVILIZAȚIE MILENARĂ ÎN CONTINUĂ MIȘCARE

China reprezintă, fără îndoială, una dintre cele mai mari și mai vechi civilizații antice ale lumii care a supraviețuit până astăzi, deși pe parcursul lungii sale istorii a cunoscut mutații economice și culturale de mare anvergură. Aceasta a fost periodic supusă schimbărilor, de către dinastiile care s-au succedat de-a lungul timpului și care au indus poporului chinez tenacitatea, hărnicia și mai ales perseverența ce-l caracterizează, făcându-l să depășească momentele dificile din evoluția sa. Mai mult, împărații legendari consemnați la începuturile istoriei și-au adus fiecare în parte aportul la patrimoniul național, influențând în mod pozitiv sau negativ cultura și civilizația chineză.

Prin urmare, dacă dinastiile chineze ar fi aplicat un model de dezvoltare, care să țină seama de potențialul uman și natural al țării, în care puterea statală să dezvolte liberalizarea economiei și nu centralizarea ei simultan cu promovarea unei politici de izolare, cursul istoriei chineze ar fi fost cu mult mai lin, iar dezvoltarea, de asemenea, ar fi fost mult mai timpurie.

Important este faptul că, în ciuda acestor perioade dure și pline de schimbări profunde, cu care s-a confruntat China de-a lungul istoriei sale, poporul chinez a realizat un patrimoniu cultural atestat și explicat arheologic și istoric. Acesta a reprezentat, fără îndoială, arhitectura dezvoltării Chinei de astăzi și a demonstrat superioritatea civilizației poporului chinez. Pentru că civilizația definește starea progresului economic și social al unei țări, China se poate mândri cu faptul că se află cu certitudine pe drumul dezvoltării. Mai mult, cultura chineză este o forță motrice de ordin spiritual pentru progresul economic și social național cât și pentru cel mondial.

În încheiere se arată că, această țară nu poate să fie ignorată de cineva, deoarece ea se recomandă singură prin istorie, prin contribuția adusă la patrimoniul universal, prin potențialul uman și material pe care îl posedă și prin poziția pe care o deține, în prezent pe scena politică și economică mondială.

CAPITOLUL II.

EVOLUȚIA ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ A CHINEI DUPĂ 1949

Autenticitatea culturii și civilizației poporului chinez, pe de o parte și dimensiunea **potențial uman și material pe care îl posedă**, pe de altă parte, conferă avantaje uriase pentru o dezvoltare economică sigură pentru China. În prima parte a acestui capitol este prezentată **analiza resurselor umane și materiale**, pe care China le posedă. În baza analizelor efectuate, cu privire la demografia Chinei, de-a lungul istoriei sale, aceasta a fost, este și va fi, cu

siguranță, cel mai populat stat al lumii. Cererea enormă de resurse, în agricultură și în industrie, pe de o parte și populația numeroasă, pe de altă parte, a determinat o atenție mărită în alocarea acestora și în eficientizarea folosirii lor.

De aceea, o preocupare majoră a politicienilor și economiștilor chinezi este legată de: **locul materiilor prime și materialelor** în cadrul bazei tehnico materiale chineze, de căile și modalitățile de asigurare și utilizare a resurselor naturale, de modelul chinez de dezvoltare în cadrul conjuncturii economice mondiale, de căile de dezvoltare umană și de reducere a gravelor handicapuri ce persistă la nivel social, alături de controlarea fenomenului demografic. Toate acestea reprezintă, practic, o realitate care are un ridicat grad de influență asupra a tot ce înseamnă acest stat în complexitatea sa.

Se arată că, populația unei țări contribuie la dezvoltarea economică, atât ca forță de muncă angrenată în aparatul productiv, dar și ca cel mai mare stimulator al producției și al creșterii pieței interne. Creșterea puterii de cumpărare se reflectă în creșterea consumului, determinând mărirea producției și stimulând dezvoltarea economică. În China este elocventă, nu numai creșterea producției agricole, dar și a celei zootehnice sau piscicole. Eficiența din cadrul acestor ramuri este susținută de imensul factor de producție, reprezentat de muncitorul agricol, numit și țăranul chinez.

Analiza **sectorului agricol chinez** arată că economia Chinei s-a bazat, în mod tradițional, pe agricultură, care participă la formarea PIB cu 14,4% și absoarbe 49% din forța de muncă ocupată. Mai mult, China hrănește, în prezent, 22% din populația globului cu numai 7% din terenurile arabile la nivel mondial. Deși politica agrară s-a aliniat, la standardele mondiale, acest sector continuă să se confrunte cu probleme grave, din cauza dotării deficitare, diferențelor puternic vizibile dintre anumite zone și nu în ultimul rând din cauza populației numeroase cu venituri foarte mici, care trebuie hrănită.

Analiza **sectorului industrial chinez** scoate în evidență situația actuală a acestui sector economic. Se arată că, progresele înregistrate de China în industrie sunt remarcabile, iar dacă în anul 1963, aceasta lipsea total din statisticile mondiale, apărând progresiv începând cu anul 1973, astăzi este prezentă în orice astfel de publicație, suscitând interesul oricărui specialist. Cu toate realizările înregistrate în ultimii ani, în domeniul industrial, există încă un mare decalaj între sectoarele chinezești de producție, care se dezvoltă neconținut și cele străine cu un nivel foarte avansat.

În ultima parte a acestui capitol este prezentată analiza **principalelor categorii de servicii**. Aceasta arată faptul că, realizările înregistrate de China în dezvoltarea și diversificarea sectorului terțiar, se situează cu mult în urma celorlalte sectoare economice. Serviciile au cunoscut, în China, după deschiderea economiei către exterior, o dezvoltare relativ lentă și fluctuantă.

CAPITOLUL III.

REFORMELE STRUCTURALE DIN ECONOMIA ȘI SOCIETATEA CHINEZĂ

În această parte a tezei se subliniază faptul că, reformele economice au venit ca o necesitate pe fondul situației existente. Sectoarele neglijate, până la declanșarea acestui proces, au beneficiat de o infuzie puternică de capital pentru relansare economică. Reformele economice au fost fundamentale pentru dezvoltarea sectorului privat, pentru restructurarea sectorului de stat și pentru creșterea rapidă a comerțului exterior.

Transformările economice din ultimul sfert de secol au contribuit semnificativ la crearea unui sistem economic ce permite Chinei să facă progrese substanțiale în rezolvarea problemelor sociale cu care se confruntă.

În mare parte, performanțele economice ale Chinei au fost generate de faptul că, economia a fost descentralizată crescând în paralel oportunitățile întreprinderilor de stat și ale celor private, dar și datorită deschiderii economiei

spre comerțul internațional și investiții străine. China este țara care s-a folosit de resursele esențiale și de cele mai productive la nivel economic, pentru a face posibilă transformarea economiei de comandă într-o economie de piață socialistă, ieșind astfel din peisajul centrelor de putere ale economiei mondiale.

Reformele economice trebuie să fie continuate și să se pună accent pe progresul tehnic, pe reducerea și rentabilizarea consumului energetic, pe reducerea poluării, și nu în ultimul rând, pe ridicarea eficienței și randamentului economic, care va reprezenta opțiunea pentru o modalitate rațională de creștere economică. Va trebui să se acorde o mai mare flexibilizare și autonomie sectoarelor cheie și astfel să se poată evidenția mai clar contribuția tehnicilor de vârf la dezvoltarea economiei chineze.

CAPITOLUL IV.

LOCUL ȘI ROLUL CHINEI ÎN CADRUL SISTEMULUI ECONOMIC MONDIAL

Poziția actuală a Chinei pe plan mondial, rolul diplomației chineze și relațiile acesteia cu Taiwan, Hong Kong și Macao, reprezintă subiectul analizei din prima parte a acestui capitol. Se arată că, relațiile diplomatice chineze au intrat în normalitate începând cu anul 1979, prin revitalizarea legăturilor multiple, îndeosebi în plan economico-financiar cu toate țările lumii. China a reușit să își creeze o imagine de țară pe deplin responsabilă și a devenit un factor cheie în luarea deciziilor privind problemele de interes mondial.

În continuare se prezintă influența comerțului chinez asupra economiei mondiale. Se face o analiză succintă a mediului economic internațional și a celui asiatic și se arată că, mediul economic rămâne în general favorabil țărilor în dezvoltare, iar comerțul internațional continuă creșterea remarcabilă.

În China, bogăția resurselor naturale, populația numeroasă și vasta piață internă au contribuit la atragerea investitorilor străini odată cu stabilitatea socială și

cu elaborarea programelor de dezvoltare economică pe termen mediu și lung. Fără îndoială că, în contextul actual în care pe piața mondială creșterea competitivității este o preocupare pentru fiecare țară în parte, China își pregătește intens strategia de dezvoltare a firmelor naționale pentru globalizarea activității acestora, punând accent pe internaționalizare și profitabilitate.

Deși performanțele economice ale Chinei sunt evidente, ele generează totodată mari temeri, în rândul competitorilor, din cauza creșterii riscului de pierdere a locurilor de muncă. Fără îndoială că, poziția competitivă a Chinei s-a îmbunătățit, iar rolul de centru regional de reproducție și centru de activitate manufacturieră pentru reexport, este evident. Mai mult, China a devenit o importantă sursă a cererii pentru economia mondială și al treilea importator mondial.

Analizând evoluția comerțului exterior chinez pe un orizont de timp cuprins între anii 1980-2004, se poate remarca trendul ascendent și o creștere lineară în perioada 1995-1999, urmată de o dezvoltare spectaculoasă începând cu anul 2001.

Începutul secolului XXI a adus schimbări profunde la nivelul competiției internaționale, odată cu accelerarea științei și tehnicii moderne. China a reușit să dețină un procent important din economia mondială utilizând, fără îndoială, nișe de piață și acordând multiple facilități fiscale investitorilor.

Ultima parte a lucrării prezintă locul și perspectiva Chinei în economia mondială. Sunt evidențiate performanțele economice ale acesteia în comparație cu ale principalilor competitori de pe piața mondială, dar și problemele esențiale cu care se confruntă în prezent. De asemenea, având la bază analiza făcută pe parcursul lucrării și ținând cont de performanțele înregistrate, în ultimii 25 de ani s-a încercat previzionarea evoluției Chinei, pe un orizont de timp mediu și lung. Fără a avea pretenția că subiectul a fost epuizat în totalitate, sunt prezentate, în încheiere, concluziile generale.

